

Veileder til forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Troms og Finnmark | 2020

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmarkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra*

Innhold

Tilskuddsordninger tilpasset Troms og Finnmark.....	2
Hva er nytt i 2020?	2
Søknadsfrist.....	2
Ta kontakt med din kommune hvis du har spørsmål om regionale miljøtilskudd.....	2
Foreløpige satser for 2020.....	3
Kapittel 1 Innledende bestemmelser	4
§ 1 Formål	4
§ 2 Virkeområde.....	4
§ 3 Grunnvilkår	4
Kapittel 2 Kulturlandskap.....	5
§ 4 Drift av bratt areal	5
§ 5 Drift av beitelag.....	5
§ 6 Beiting på verdifulle jordbrukslandskap på innmark	6
§ 7 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark	7
§ 8 Slått av verdifulle jordbrukslandskap	8
§ 9 Skjøtsel av åkerholmer og gårdsdammer	9
Kapittel 3 Biologisk mangfold.....	10
§ 10 Slått av slåttemyr og slåttemark.....	10
§ 11 Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer	11
§ 12 Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl	11
Kapittel 4 Kulturminner og kulturmiljøer	12
§ 13 Drift av seter.....	12
§ 14 Skjøtsel av automatisk freda kulturminner.....	13
§ 15 Skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminner.....	14
§ 16 Skjøtsel av steingjerder og bakkemurer.....	15
§ 17 Skjøtsel av kulturhistoriske områder	16
Kapittel 5 Friluftsliv	17
§ 18 Vedlikehold av turstier i jordbrukslandskapet	17
Kapittel 6 Avrenning til vann	17
§ 19 Kantsone i eng	17
Kapittel 7 Utslipp til luft.....	18
§ 20 Spredning av husdyrgjødsel om våren og/eller i vekstsesongen	18
§ 21 Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel.....	18
§ 22 Spredning av husdyrgjødsel med rask nedmoldning.....	19
§ 23 Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange	19
Kapittel 8 Plantevern	20
§ 24 Ugrasbekjempelse i radkulturer	20
Kapittel 9 Miljøavtale	21
§ 25 Miljøavtale	21
Kapittel 10 Generelle bestemmelser.....	22
§ 26 Utmåling og utbetaling av tilskudd	22
§ 27 Søknad	22
§ 28 Administrasjon, dispensasjon og klage	22
§ 29 Opplysningsplikt og kontroll	23
§ 30 Avkorting av tilskudd.....	23
§ 31 Tilbakebetaling og renter mv.	23
§ 32 Ikrafttredelse.....	24

Tilskuddsordninger tilpasset Troms og Finnmark

Regionalt miljøtilskudd er en del av landbrukssektorens bidrag til å oppfylle [naturmangfoldlovens](#) formål. Tiltak som gis tilskudd til gjennom regionale miljøtilskudd, skal bidra til å opprettholde eller øke omfanget av artsmangfold i jordbrukets kulturlandskap. Tilskuddene gis til miljøinnsats utover ordinær jordbruksdrift. For å spre virkemidlene på de ulike miljøtemaene, har Fylkesmannen avgrenset maksimal utbetaling per tiltak. Tilskuddssatsene er foreløpige og blir endelig fastsatt ut fra søknadsmengden.

Tilskuddsordningene er tilpasset Troms og Finnmark og er delt inn i åtte ulike miljøtema: Kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og kulturminner, friluftsliv, avrenning til vann, utslipp til luft, plantevern, og miljøavtale. Innenfor hvert miljøtema er det et eller flere tiltak du kan søke tilskudd til.

Før du søker om tilskudd, må du sette deg inn i regelverket for tilskuddsordningen. Denne veilederen omtaler de enkelte tilskuddsordningenes formål, bruk, vilkår og foreløpige satser. Forskriften finner du på <https://lovdata.no/forskrift/2019-06-14-732>.

Hvis du har spørsmål om tilskuddsordningene, kan du ta kontakt med landbrukskontoret hos din kommune.

Hva er nytt i 2020?

For første gang har Troms og Finnmark en felles pott, den totale rammen er 15,2 millioner kroner.

For deg som søkte regionale miljøtilskudd i fjor er søknadsprosessen blitt litt forenklet. I år kan du importere kartet som ble tegnet inn i fjor. Dette gjelder for alle tilskudd, unntatt tilskudd til beiting på lokalt verdifulle jordbrukslandskap i innmark. Hvis du skal søke på dette tilskuddet må du tegne det inn på nytt i år igjen. Årsaken til det er at tiltaket er endret i søknadsskjemaet for å lettere kunne beregne riktige tilskuddsbeløp.

Søknadsfrist

Søknadsfristen er 15. oktober. For beitelag som søker tilskudd til drift av beitelag er fristen 15. november. Du kan levere inn søknad fra og med 15. september.

Leverer du etter fristen, reduseres tilskuddet med 1 000 kroner per dag inntil 14 dager etter at fristen har løpt ut. Hvis du leverer søknaden mer enn 14 dager etter fristen vil kommunen avvise søknaden din.

Hvis du for eksempel er utsatt for alvorlig sykdom eller det er andre ting helt uforutsette hendelser utenfor din kontroll som gjør at du ikke har kunnet søke innen fristen så kan du søke om dispensasjon fra søknadsfristen. Dette kan du lese mer om på side 22 i denne veilederen.

Fylkesmannen anbefaler at du søker elektronisk i Altinn. Direktelenke til søknadsskjema finner du på Fylkesmannens nettsider www.fylkesmannen.no/tf/rmp og [Landbruksdirektoratets nettsider](#). Her finner du også informasjon om hvordan du leverer inn elektronisk søknad.

Hvis du må levere søknad på papir, må du ta kontakt med kommunen din for å få søknadsskjema. Vær oppmerksom på at du må tegne inn på kart hvor du har gjennomført tiltakene, også når du søker på papirskjema.

Ta kontakt med din kommune hvis du har spørsmål om regionale miljøtilskudd

Det er kommunen som behandler din søknad om regionale miljøtilskudd. Hvis du har spørsmål om ordningene, eller trenger veiledning så kan landbrukskontoret i din kommune hjelpe deg.

Fylkesmannen anbefaler at du tar kontakt med kommunen i god tid før søknadsfrist hvis du trenger hjelp til å fylle ut søknaden din.

Foreløpige satser for 2020

Tabellen nedenfor viser de foreløpige satsene for regionale miljøtilskudd i Troms og Finnmark. Avgrensninga i kolonna helt til høyre viser hva du maksimalt kan få i tilskudd for hvert enkelt tiltak. Du kan søke tilskudd til så mange tiltak du selv ønsker. Ved å kombinere flere tiltak får du mer i tilskudd. Vær oppmerksom på at noen av tiltakene ikke kan kombineres. Dette er nærmere utdypet i beskrivelsen av hvert enkelt tiltak.

§	Tiltak	Foreløpig sats (kr)	Per enhet	Avgrensning	Les mer på side:
4	Drift av bratt areal	175	Dekar	Minimum 10 dekar, maksimum 50 dekar	5
5	Drift av beitelag	15	Småfe	Per sluppet småfe	5
5	Drift av beitelag	100	Storfe/hest	Per sluppet storfe eller hest	5
6	Beiting på lokalt verdifulle jordbrukslandskap i innmark	60	Dekar	Maksimalt 50 000 kroner	6
7	Beiting på lokalt verdifulle jordbrukslandskap i utmark	30	Småfe	Maksimalt 50 000 kroner	7
7	Beiting på lokalt verdifulle jordbrukslandskap i utmark	90	Storfe/hest	Maksimalt 50 000 kroner	7
8	Slått av lokalt verdifulle jordbrukslandskap	120	Dekar	Maksimalt 50 000 kroner	8
9	Skjøtsel av åkerholmer og gårdsdammer	500	Stykk	Maksimalt 50 000 kroner	9
10	Slått av slåttemyr og slåttemark	1 750	Dekar	Maksimalt 30 000 kroner	10
11	Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer, beite	750	Dekar	Maksimalt 30 000 kroner	11
11	Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer, slått	1 000	Dekar	Maksimalt 30 000 kroner	11
12	Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl	500	Dekar	Maksimalt 30 000 kroner	11
13	Drift av seter	50 000	Seter	Maksimalt 30 000 kroner	12
14	Skjøtsel av automatisk freda kulturminner, beite	1 250	Dekar	Maksimalt 100 000 kroner	13
14	Skjøtsel av automatisk freda kulturminner, slått	1 750	Dekar	Maksimalt 100 000 kroner	13
15	Skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminner, beite	2 500	Stykk	Maksimalt 100 000 kroner	14
15	Skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminner, slått	3 000	Stykk	Maksimalt 100 000 kroner	14
16	Skjøtsel av steingjerder og bakkemurer	15	Meter	Maksimalt 10 000 kroner	15
17	Skjøtsel av kulturhistoriske områder, beite	1 000	Dekar	Maksimalt 50 000 kroner	16
17	Skjøtsel av kulturhistoriske områder, slått	1 500	Dekar	Maksimalt 50 000 kroner	16
18	Vedlikehold av turstier i jordbrukslandskapet	50	Meter	Maksimalt 10 000 kroner	17
19	Kantsone i eng	30	Meter	Maksimalt 50 000 kroner	17
20	Spredning av husdyrgjødsel om våren og/eller i vekstsesong	50	Dekar	Maksimum 500 dekar	18
21	Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel	100	Dekar	Maksimum 500 dekar	18
22	Spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding	100	Dekar	Maksimum 500 dekar	19
23	Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange	50	Dekar	Maksimum 500 dekar	19
24	Ugrasbekjempelse i radkultur	60	Dekar	Maksimalt 50 000 kroner	20
25	Miljøavtale Trinn 1	25	Dekar	Maksimalt 50 000 kroner	21
25	Miljøavtale Trinn 2	50	Dekar	Maksimalt 50 000 kroner	21

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Formålsbestemmelsen angir formålene med tilskuddene under hvert miljøtema. De åtte miljøtemaene er kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturminner og kulturmiljøer, friluftsliv, avrenning til vann, utslipp til luft, plantevern og miljøavtale.

Tiltakene under hvert enkelt miljøtema er plukket ut i regionalt miljøprogram.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder i Troms og Finnmark fylke.

§ 3 Grunnvilkår

For å søke regionale miljøtilskudd må du oppfylle grunnvilkårene i § 3 a). Det innebærer at:

1. Du må disponere arealet du søker tilskudd for. Det betyr at du eier arealet, leier arealet eller har bruksavtale for arealet i søknadsåret. Leie- og bruksavtaler bør kunne dokumenteres skriftlig, men dette er ikke et krav. Hvis det oppstår tvil om din rett til å disponere arealet, må du dokumentere at du har bruksrett.
2. Det er kun det foretaket som har gjennomført tiltaket som kan søke om tilskudd. Du kan likevel leie tjenester eller ansette andre til å gjennomføre tiltaket. Da må du imidlertid kunne dokumentere at foretaket ditt har betalt for tjenesten.
3. Du må drive *vanlig jordbruksproduksjon*. Dette er en konkret landbruksfaglig vurdering kommunen gjør i saksbehandlingen av søknaden din. Kommunen vurderer da om jordbruksdrifta di er intensiv nok til å være berettiget produksjonstilskudd. I vurderinga tar kommunen utgangspunkt i retningslinjer utarbeidet av Landbruksdirektoratet. Du kan lese mer om dette i rundskriv 2020-7 som ligger tilgjengelig på [Landbruksdirektoratets nettsider](#).
4. Foretaket ditt må være registrert i Enhetsregisteret.

For å søke om tilskudd til drift av beitelag, må beitelaget oppfylle grunnvilkårene i § 3 b) Det betyr at:

1. Beitelaget må være registrert som samvirkeforetak eller forening i Enhetsregisteret.
2. Drifta av beitelaget skal ha som hovedformål å samarbeide om fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeite.

Kapittel 2 Kulturlandskap

Formålet med tiltakene under kulturlandskap er å ivareta jordbrukets kulturlandskap utover det en oppnår gjennom de nasjonale ordningene.

Drift av bratt areal og drift av beitelag skal bidra til å opprettholde tradisjonell drift.

Beiting og slått av verdifulle jordbrukslandskap skal bidra til å ivareta mer spesielle kulturlandskapsverdier.

Åkerholmer og gårdsdammer er særegne landskapselementer i jordbrukets kulturlandskap som bør ivaretas, også av hensyn til biologisk mangfold.

§ 4 Drift av bratt areal

Formålet med ordningen er å stimulere til drift av bratt areal for å holde arealene i hevd og ivareta åpent kulturlandskap.

Tilskuddet gis til fulldyrka areal, overflatedyrka areal og innmarksbeite. Bestemmelsen krever at det er drift på arealet. Hvis arealet gjødsles og slås, er kravet til drift innfridd. Innmarksbeiter skal gjødsles og skjøttes ved pussing og/eller fjerning av ugras i tillegg til beiting. Beiting alene gir derfor ikke tilskudd.

Vilkår for å få tilskudd til å drive i bratt areal:

- Hellinga må være 1:5 eller brattere
- Arealet må være fulldyrka, overflatedyrka eller være innmarksbeite
- Arealet må gjødsles og slås eller pusses i tillegg til beiting
- Du får ikke tilskudd for de første ti dekarne med bratt areal

Tilskuddet utmåles i antall	Foreløpig sats
Dekar overflatedyrka/fulldyrka areal med helning 1:5 eller brattere	175 kroner
Dekar innmarksbeite med helning 1:5 eller brattere	175 kroner

Du kan få tilskudd for inntil 50 dekar bratt areal.

§ 5 Drift av beitelag

Formålet med ordningen er å stimulere til samarbeid om beiting for å utnytte beiteressurser i utmark på en god måte og forebygge tap av dyr. Slikt samarbeid kan gjelde tilsyn, sanking og ettersyn og vedlikehold av gjerder og installasjoner.

Vilkår for å motta tilskudd til drift av beitelag:

- Beitelaget må være registrert i Enhetsregisteret og ha minst to aktive medlemmer
- Laget skal organisere effektivt og forsvarlig tilsyn og sanking i beiteområdet
- Beitelaget skal være åpent for alle beitebrukere i beiteområdet
- Beitelaget står fritt til å organisere seg innad som det passer for beitelaget
- Beitelaget må føre tilsyn med beitedyra i henhold til reglene i holdforskrifta for det aktuelle dyreslaget
- Beitelaget må oppgi antall dyr sluppet på og sanket fra utmarksbeite
- Dyrene må beite på utmarksbeite i minimum 5 uker

Tilskuddet utmåles i antall	Foreløpig sats
Storfe eller hest sluppet på utmarksbeite	100 kroner
Småfe sluppet på utmarksbeite	15 kroner

Tilskuddet beregnes ut fra antall dyr sluppet på utmarksbeite.

§ 6 Beiting på verdifulle jordbrukslandskap på innmark

Formålet med tilskuddet er å stimulere til beiting av verdifulle jordbruksarealer for å holde arealer i hevd, samt bevare jordbrukspreget og åpent landskap.

Det kan gis tilskudd for fulldyrka- og overflatedyrka arealer. Det kan også gis tilskudd til innmarksbeite der beiting er det mest aktuelle tiltaket for å skjømte arealene og holde kulturlandskapskvalitetene ved like.

Med verdifulle jordbruksarealer menes jordbrukspåvirkede områder med kulturlandskapsverdier skapt av langvarig tradisjonell jordbruksdrift.

Verdifulle jordbruksarealer er:

I Troms:

Områder definert innenfor jordbrukslandskapstype «Kysten av Troms». Ytre kyst av Troms inngår som en del av jordbruksregionen «Kysten av Troms og Finnmark», jordbruksforholdene i hver av regionen er beskrevet i rapport 13/1999 fra NIJOS (som nå heter [NiBio](#)).

I Finnmark

- a) Fulldyrka/overflatedyrka areal eller innmarksbeite på gårdsbruk uten helårs veiforbindelse i hele Finnmark fylke
- b) Fulldyrka/overflatedyrka areal eller innmarksbeite som ligger ytterst ved havet eller minimum 200 meter over havet. Tilskuddet kan gis til beite i følgende kommuner: Kautokeino, Loppa, Hammerfest, Måsøy, Nordkapp, Berlevåg, Båtsfjord og Vardø

I tillegg kan tilskuddet gis til følgende begrensede områder: Øyene Seiland, Stjernøya og Sørøya, Veidnesklubben i Lebesby, Nordkynhalvøya, Langfjorden i Gamvik kommune og områdene i Vadsø kommune øst for Vadsø by. Det kan ikke gis tilskudd etter både §§ 6 og 8 til samme areal

Vilkår for å få tilskudd til beite på verdifulle jordbruksarealer på innmark

- Arealet må være fulldyrka, overflatedyrka eller innmarksbeite
- Beitinga må være tilstrekkelig til at verdiene på arealene opprettholdes eller økes
- Minimum beiteperiode er fem uker i sommerhalvåret
- Du kan ikke motta tilskudd etter både §§ 6 og 8 til samme areal

Tilskuddet utmåles i antall	Foreløpig sats
Dekar	60 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 50 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

§ 7 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i utmark

Formålet med tilskuddet er å stimulere til beiting i verdifulle jordbrukslandskap for å holde arealene i hevd og bevare jordbrukspreget og åpent landskap. Beiting kan også ivareta kulturbetinget naturmangfold i utmark.

Med verdifulle jordbrukslandskap menes jordbrukspåvirkede områder med kulturlandskapsverdier skapt av langvarig tradisjonell jordbruksdrift. Forskriften har fire definisjoner på hva som er verdifulle jordbrukslandskap i utmark:

- a) Verdifulle utmarksareal i Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)
- b) Arealer uten helårs veiforbindelse. Det vil si beitearealer i områder der man er avhengig av ferge eller båt for å komme frem, eller områder uten offentlig veiforbindelse som er farbar både sommer og vinter
- c) Bygdenære områder: Tilskuddet kan gis til beiting på varig kulturbeite som er inngjerdet, og som ikke er tilskuddsberettiget som innmarksbeite innen produksjonstilskudd. Beitemarka skal avgrenses, enten ved naturlig avgrensing, eller med gjerde tilpasset dyreslaget. Naturlig avgrensing kan være strand, elv og berg. Luftegårder er ikke tilskuddsberettiget.

Bygdenær beitemark er godt synlige deler av kulturlandskapet. I tillegg til å bevare kulturlandskapet bidrar bygdenært utmarksbeite til å skjerme innmarksarealer for uheldig beite sent i vekstsesongen. Lengre periode med gårdsnært beite legger også til rette for et bedre tilsyn med dyrene og vil dermed kunne være med å bidra til reduserte rovdyrtaap.

Beitemarka må ikke være mer enn 5 km fra driftssenteret

- d) Vanskelig tilgjengelige beiteområder langs kysten og områder hvor det tidligere har vært jordbruksdrift. For område d) kreves det at dyra fraktes med båt til og fra beiteområdet eller med veitransport over 30 km én vei. Avstand for transport på vei regnes fra foretakets driftssenter til slippsted/omlastingssted

Vilkår for å få tilskudd til beiting i verdifulle jordbrukslandskap:

- Arealene må beites i minst 5 uker i sommerhalvåret
- Beitinga må være slik at verdiene til arealet opprettholdes eller økes
- Det gis ikke tilskudd til beiting i områder som er prioriterte forvaltningsområder for gaupe, jerv eller bjørn

Tilskuddet utmåles i antall	Foreløpig sats
Storfe eller hest	90 kroner
Småfe	30 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 50 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

§ 8 Slått av verdifulle jordbrukslandskap

Formålet med tilskuddet er å stimulere til å holde verdifulle jordbruksområder i hevd og hindre gjengroing.

Med verdifulle jordbrukslandskap menes jordbrukspåvirkede områder med kulturlandskapsverdier skapt av langvarig tradisjonell jordbruksdrift.

Verdifulle jordbrukslandskap er:

I Troms:

Områder definert innenfor jordbrukslandskapstype «Kysten av Troms». Ytre kyst av Troms inngår som en del av jordbruksregionen «Kysten av Troms og Finnmark», jordbruksforholdene i hver av regionen er beskrevet i NIJOS-rapport 13/1999.

I Finnmark

- a) Fulldyrka eller overflatedyrka areal på gårdsbruk uten helårs veiforbindelse i hele Finnmark fylke
- b) Fulldyrka eller overflatedyrka areal som ligger ytterst ved havet eller minimum 200 meter over havet. Tilskuddet kan i følgende kommuner: Kautokeino, Loppa, Hammerfest, Måsøy, Nordkapp, Berlevåg, Båtsfjord og Vardø

I tillegg kan tilskuddet gis til følgende begrensede områder: Øyene Seiland, Stjernøya og Sørøya, Veidnesklubben i Lebesby, Nordkynhalvøya, Langfjorden i Gamvik kommune og områdene i Vadsø kommune øst for Vadsø by

Vilkår for å få tilskudd til slått av verdifulle jordbrukslandskap:

- Arealet må være fulldyrka eller overflatedyrka
- Ved slått skal avlinga samles opp og brukes som fôr
- Slåtten må gjøres slik at verdiene til arealet opprettholdes eller økes
- Det kan ikke gis tilskudd etter både §§ 6 og 8 til samme areal

Tilskuddet utmåles i antall	Foreløpig sats
Dekar	120 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 50 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

§ 9 Skjøtsel av åkerholmer og gårdsdammer

Formålet med tilskuddet er å ivareta og hindre gjengroing av åkerholmer og gårdsdammer som er viktige kulturlandskapselementer og ofte har et rikt biologisk mangfold. Tiltaket innebærer slått, rydding eller beiting. Med slått og rydding menes å fjerne gras og vegetasjon for å beholde et åpent preg.

Åkerholmer

Åkerholmer og småbiotoper er små arealer som har vært uegnet til oppdyrking og som har blitt liggende som små øyer i kulturlandskapet. Åkerholme er holmer, mellom 100 m² og 1000 m², helt omgitt av åkermark/dyrket mark

Her kan det være rydningsrøyser, trær og busker som setter preg på landskapet, eller det kan være rester etter tidligere slåtte- og beitemarker. I dagens landskap, der de gamle kulturmarkene har blitt sjeldne, spiller småbiotopene en viktig rolle fordi flere kulturmarksarter, både planter, insekter og fugler, kan trives her.

Gårdsdammer

Gårdsdammer er viktige småbiotoper i jordbrukets kulturlandskap. Det kan være vanningsdammer, branddammer, drikkevannsdammer eller liknende, maksimalt 1000 m². Ofte er det knyttet et spesielt dyre- og planteliv til disse. Dammer bør derfor holdes ved like og grøfter bør ikke legges i rør.

Store tilsig av næringsstoffer fra husdyrgjødsel og gårdsdrift kan imidlertid føre til stor planteproduksjon og algeoppblomstring. I verste fall kan dette gjøre at dammene gror igjen og at noen få arter får dominere. Hvis man ønsker et mangfold av arter i dammene, er skjøtsel helt nødvendig.

De fleste artene finnes i kantsonen, da kantvegetasjonen skaper skjul og leveområder. Mange insekter lever i vannet. En bør derfor ikke renske grøfter/kantsoner om våren. Buskvegetasjon bør ikke bli tett. Den slås gjerne annethvert år. Fisk er en direkte trussel mot mangfoldet i dammene og må ikke få etablere seg i dem. Se Skjøtselsboka (Norderhaug med flere, 1999, kapittel 17).

Vilkår for å få tilskudd til skjøtsel av åkerholmer og gårdsdammer:

- Ryddingsavfall som planterester og kvister må fjernes for å unngå gjødslingseffekt
- Eventuell slått/beite bør skje etter 15. juli slik at plantene rekker å frø seg
- Områdene skal ikke gjødsles, sprøytes eller jordbearbeides. Forskrift om plantevernmidler §§ 19 og 20 forbyr bruk av plantevernmidler på åkerholmer og tre meter fra overflatevann
- Gamle frittstående trær på åkerholmene med betydning for kulturlandskapet skal ikke fjernes, men fristilles
- Skjøtselen skal ikke skade eventuelle kulturminner på området, jmfør kulturminneloven § 3. For eksempel skal steingjerder bevares

Tilskuddet utmåles per	Foreløpig sats
Gårdsdam	500 kroner
Åkerholme	500 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 50 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

Kapittel 3 Biologisk mangfold

Formålet med tiltakene under biologisk mangfold er å ivareta utvalgte og trua naturtyper og biologisk verdifulle arealer i jordbruket. Det er også et mål å tilrettelegge for fugl som er avhengige av hekking og beiting i tilknytning til jordbruksarealer.

§ 10 Slått av slåttemyr og slåttemark

Formålet med tilskuddet er å stimulere til slått av de utvalgte naturtypene slåttemyr og slåttemark for å ivareta eller forbedre naturtypen.

Slåttemark er ugjødsla enger som tradisjonelt er slått for å skaffe vinterfôr til dyra på gården. Arealene kan også være brukt til vår- og høstbeite. Slåttemarker er ofte svært artsrike og leveområder for mange sjeldne og spesialiserte planter og insekter.

Det kan gis tilskudd for slått av slåttemark og slåttemyr som er gjennomført slik at naturtypen blir ivaretatt eller forbedret. Arealet det gis tilskudd for skal ikke tidligere være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler. Arealene skal være registrert i Naturbasen eller Artsdatabanken som slåttemark eller slåttemyr med mindre det finnes annen dokumentasjon som bekrefter naturtypen. Ordningen gjelder både for svært viktige, viktige og lokalt viktige områder.

Vilkår for å få tilskudd til slått av slåttemyr og slåttemark:

- Slåttetidspunkt: Siste halvdel av juli/august etter at plantene har frøsatt seg, jamfør lokal tradisjon
- Bruk redskap som ljà, tohjulstraktor eller lett slåmaskin med slåttekniv eller kantklipper
- Bakketørking noen dager eller hesjing er tilrådelig slik at frøene får modnet og ramler av
- Gresset fraktes bort, gjerne ved raking, slik at slåttemarka ikke blir gjødsla. På den måten unngår man at de næringskrevende artene utkonkurrerer engartene
- Arealet kan beites lett om høsten for å bidra til god skjøtsel, men du må unngå høyt beitetrykk og ta hensyn til hvilke arter som finnes og om disse er sårbare for beiting (for eksempel orkidéer)
- Arealet skal ikke gjødsles, sprøytes med plantevernmidler eller jordbearbeides.

Tilskuddet utmåles i antall dekar etter følgende klassifisering	Foreløpig sats
Svært viktig	2 000 kroner
Viktig	2 000 kroner
Lokalt viktig	2 000 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 30 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

§ 11 Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer

Formålet med tilskuddet er å stimulere til slått eller beite av arealer med særlig verdi for plante- og dyrelivet opparbeidet gjennom tidligere tiders jordbruksdrift.

Det kan gis tilskudd for slått og beite av biologisk verdifulle arealer som er gjennomført slik at det biologiske mangfoldet er ivaretatt eller forbedret.

Vilkår for å få tilskudd til skjøtsel av biologisk verdifulle arealer:

- Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler
- Tilskuddet gjelder for områder hvor de biologiske verdiene er registrert som kulturlandskap (helhetlig/utvalgt), naturbeitemark eller slåttemark/-myr i Naturbase og/eller i Artsdatabanken med mindre det finnes annen dokumentasjon som bekrefter de kulturbetinga biologiske verdiene
- Beiting må starte tidlig i sesongen og beitetrykket må være tilstrekkelig til å etablere og vedlikeholde typisk beitemarksflora

Tilskuddet utmåles i antall	Foreløpig sats
Dekar slått	1 000 kroner
Dekar beite	750 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 30 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

§12 Tilrettelegging av hekke- og beiteområder for fugl

Formålet med tilskuddet er å ivareta dverggås, sædgås og makrellterne som er avhengige av hekking og beiting i tilknytning til jordbruksarealer. Tilskuddet kan også gis for tilpassing av drift.

Tilskuddet kan gis for å ivareta hensynet til de truede artene dverggås og sædgås i deler av kommunene Alta, Porsanger, Nesseby og Vadsø og makrellterne i Gratangen kommune. Det kan gis tilskudd til jordbruksarealer hvor disse artene beiter eller hekker i betydelig grad.

Tilskuddet er begrenset til utvalgte områder i følgende kommuner:

- Alta kommune: Årøya.
- Porsanger kommune: Kistrand til Kistrandnes, Stabburnes og Børselv til Børselvnnes.
- Nesseby kommune: Sirddagohppi, Vestereelv-området og Bunes til Bergeby.
- Vadsø kommune: Kariel til Paddeby, Krampenes og Skallelv.
- Gratangen kommune: Strandeng.

Vilkår for å få tilskudd til å tilrettelegge hekke- og beiteområder for fugl

- Du må føre logg med dato, omtrentlig antall gås/turner, antatt(e) art(er), på hvilket skifte og arealstørrelsen på skiftet. Loggen skal føres fortløpende og kunne legges frem for forvaltningen ved kontroll. Kart (eksempelvis gårdskart) og bilder er god dokumentasjon.
- Du må melde fra til kommunen så snart beitingen starter.

Tilskuddet utmåles per	Foreløpig sats
Dekar med lav tilrettelegging	500 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 30 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

Kapittel 4 Kulturminner og kulturmiljøer

Formålet med tiltak for kulturminner og kulturmiljøer er å holde ved like synlig spor i landskapet etter tidligere tiders jordbruksdrift og bosetting, for eksempel gravminner og rydningsrøyser, og å bidra til å opprettholde tradisjonelle driftsformer som seterdrift.

§ 13 Drift av seter

Formålet med tilskuddet er å stimulere til drift av seteranlegg. Seterdrift med beitedyr bidrar til å holde arealer åpne, er gunstig for biologisk mangfold og viktig for formidling av tradisjon og kulturarv.

Det kan gis tilskudd for drift av seteranlegg med melkeproduksjon. Med seter menes anlegg knyttet til beiteområde i utmark eller spesielt kultiverte områder for beiting som for eksempel overflatedyrka eller fulldyrka eng i utmark.

Tilskuddet utmåles per seter, uavhengig om det er enkelt- eller felleseter. Tilskuddet blir fordelt mellom foretakene som deltar i en felleseter ved at foretaket oppgir antall deltakere i søknaden. Samdrift regnes som ett foretak.

Vilkår for å få tilskudd til drift av seter:

- Det skal være melkeproduksjon på setra i minst 6 uker
- Melka fra setra skal videreføres på setra eller leveres til meieri
- Produksjonen skal tilsvare minimum 45 liter kumelk eller 25 liter geitemelk i døgnet per seter som i dag tilsvarer Tines leverandørvilkår
- Du må ha nødvendige godkjenninger eller tillatelser for den virksomheten som foregår på setra.
- I søknaden må du oppgi antall deltakere på setra.
- For felleseter blir tilskuddssatsen delt likt på medlemmene. Samdrifter som setrer alene, regnes som enkeltseter. Om samdrifta setrer sammen med andre foretak i felleseter, regnes samdrifta som ett medlem av fellesetra. Setra merkes av på kart som sendes inn sammen med søknaden.

Tilskuddet utmåles per seter	Foreløpig sats
Med egen foredling	50 000 kroner
Som leverer til meieri	50 000 kroner

Det utbetales maksimalt 50 000 per seter. Det betyr at hvis du har andel i en felleseter, vil tilskuddsbeløpet deles likt mellom deltakerne.

§ 14 Skjøtsel av automatisk freda kulturminner

Formålet med tilskuddet er å stimulere til skjøtsel av automatisk freda kulturminner for å holde de synlige i jordbrukets kulturlandskap.

Alle faste kulturminner fra før år 1537 og samiske kulturminner fra år 1917 eller eldre, er automatisk fredet etter kulturminnelovens § 4 første ledd. Tiltaket gjelder alle typer automatisk freda kulturminner som omtales i kulturminnelovens § 4. Eksempler på automatisk freda kulturminner er gravhauger, gravfelt, helleristninger, åkerreiner, gårdshauger, rydningsrøyser, boplasser, hustuffer og veifar.

Tiltaket innebærer skjøtsel i form av slått/manuell skjøtsel eller beiting. Skjøtselen skal ikke skade kulturminnet jamfør kulturminneloven § 3. Tiltaket er ment for lokaliteter av automatisk freda kulturminner som ikke kan utmåles per stykk. Eksempelvis vil gravminner måles inn enkeltvis hvis det er ett synlig på stedet, og som gravfelt hvis det er flere synlige som ligger i rimelig nærhet til hverandre.

Tilskuddet skal holde kulturminnet synlig i kulturlandskapet.

For å kunne få tilskudd, må kulturminnet grense til eller ligge på jordbruksarealer. Med «grense til» menes at kulturminnet ligger slik til at det er en naturlig del av jordbrukslandskapet som skjøttes.

Informasjon om kulturminner, Kulturminnesøk og Askeladden finnes på www.riksantikvaren.no.

Vilkår for å få tilskudd til skjøtsel av automatisk freda kulturminner:

- Kulturminnet må være registrert som automatisk fredet i kulturminnebasen Askeladden og ligge på / grense til jordbruksareal. Bygninger omfattes ikke av denne ordningen.
- Tilskudd innenfor §§ 14 og 15 kan ikke kombineres for samme område.
- Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet.
- Skjøtselen skal ikke skade kulturminnet, jamfør kulturminnelovens § 3.
- Kulturminnet skal merkes av på kart og antall kulturminner oppgis i søknaden.
- Tiltaket skal dokumenteres med beskrivelse og foto før og etter gjennomføring.
- Kulturminnet skal holdes ryddig og fritt for søppel og være tilgjengelig for allmennheten.
- Beitinga skal ikke gi tråkkskader og du må sørge for så jevn beiting som mulig. Du må ha en skriftlig avtale hvis du skal leie inn dyr til å beite.
- Skjøtselen skal følge skjøtelsråd for området. Hvis du allerede har fått utarbeidet skjøtelsplan, skal du følge denne. Hvis du ikke har skjøtelsplan, må du kontakte kulturminnemyndighetene i fylkeskommunen eller Sametinget for å få skjøtelsråd for det aktuelle området. Du kan også søke SMIL-midler til å utarbeide en skjøtelsplan.

Tilskuddet utmåles i antall	Foreløpig sats
Dekar slått	1 750 kroner
Dekar beite	1 250 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 30 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

§ 15 Skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminner

Formålet med tilskuddet er å stimulere til skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminner slik at de fortsetter å være synlige i jordbrukets kulturlandskap.

Alle faste kulturminner fra før år 1537 og samiske kulturminner fra år 1917 eller eldre, er automatisk fredet etter kulturminnelovens § 4 første ledd. Tiltaket gjelder alle typer automatisk freda kulturminner som omtales i kulturminnelovens § 4. Eksempler er gravhauger, gravfelt, helleristninger, åkerreiner, gårdshauger, rydningsrøyser, boplasser, hustufter og veifar.

Tiltaket innebærer skjøtsel i form av slått / manuell skjøtsel eller beiting. Skjøtselen skal ikke skade kulturminnet, jamfør kulturminnelovens § 3. Tiltaket er ment for automatisk freda kulturminner som kan utmåles per stykk. For eksempel måles gravminner enkeltvis hvis det er ett synlig gravminne på stedet, og som gravfelt hvis det er flere synlige gravminner på stedet som ligger i rimelig nærhet til hverandre.

Tilskuddet skal holde kulturminnet synlig i kulturlandskapet.

For å være berettiget tilskudd må kulturminnet grense til eller ligge på jordbruksarealer. Med «grense til» menes at kulturminnet ligger slik til at det er en naturlig del av jordbrukslandskapet som skjøttes.

Informasjon om kulturminner, Kulturminnesøk og Askeladden finner du på www.riksantikvaren.no.

Vilkår for å få tilskudd til skjøtsel av enkeltstående automatisk freda kulturminner:

- Kulturminnet må være registrert som automatisk fredet i kulturminnebasen Askeladden og ligge på / grense til jordbruksareal. Bygninger omfattes ikke av denne ordningen.
- Tilskudd innenfor §§ 14 og 15 kan ikke kombineres for samme område.
- Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet.
- Skjøtselen skal ikke skade kulturminnet, jamfør kulturminnelovens § 3.
- Kulturminnet skal merkes av på kart og du må oppgi antall kulturminner i søknaden.
- Tiltaket skal dokumenteres med beskrivelse og foto før og etter gjennomføring.
- Kulturminnet skal holdes ryddig og fritt for søppel og være tilgjengelig for allmennheten.
- Beitinga skal ikke gi tråkkskader og du må sørge for så jevn beiting som mulig. Du må ha en skriftlig avtale hvis du skal leie inn dyr til å beite.
- Skjøtselen skal følge skjøtelsråd for området. Hvis du allerede har fått utarbeidet skjøtelsplan, skal du følge denne. Hvis du ikke har skjøtelsplan, må du kontakte kulturminnemyndighetene i fylkeskommunen/Sametinget for få skjøtelsråd for det aktuelle området. Du kan også søke SMIL-midler til å utarbeide en skjøtelsplan.

Tilskuddet utmåles per kulturminne som er skjøttet ved	Foreløpig sats
Slått	3 000 kroner
Beite	2 500 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 100 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

§ 16 Skjøtsel av steingjerder og bakkemurer

Formålet med tilskuddet er å stimulere til skjøtsel av kulturminner slik at de holdes vedlike og er synlige i kulturlandskapet.

Steingjerder og bakkemurer er estetiske og historiske elementer i kulturlandskapet. Langs steingjerder og bakkemurer kan det også være småbiotoper som er svært artsrike og som er viktige for insekter. Her kan være rester av gammel slåtte- og beitebetinget vegetasjon. På steinene kan det vokse lyskrevende og tørketålende mose- og lavarter.

Type skjøtsel

Skjøtselen kan være slått, beiting eller rydding av vegetasjon rundt kulturminnet og vedlikehold av selve kulturminnet, som mindre reparasjoner av bakkemurer/steingjerder.

For nyere tids kulturminner stilles det ikke krav om registrering i kulturminnebasen Askeladden. Foreløpig er svært få nyere tids kulturminner registrert i kulturminnedatabaser. Disse typene kulturminner er likevel viktige for kulturarven vår. Regional kulturminneforvaltning kan bistå i å avgjøre om nyere tids kulturminner har kulturhistorisk verdi i denne sammenheng.

Vilkår for skjøtsel av steingjerder og bakkemurer:

- Det kan gis tilskudd for skjøtsel langs steingjerder og bakkemurer som ligger på eller grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet.
- Tilskuddet kan gis til skjøtselen i form av slått, beiting eller rydding av vegetasjon rundt kulturminnet og vedlikehold av selve kulturminnet som mindre reparasjoner av bakkemurer/steingjerder.
- Skjøtselen skal ikke skade kulturminnet, jmfør kulturminneloven § 3.
- Skjøtselen skal følge skjøtelsråd for steingjerder og bakkemurer. Kontakt fylkesmannen eller kulturminnemyndighetene i fylkeskommunen eller Sametinget for skjøtelsråd for det aktuelle området.

Tilskuddet utmåles i antall meter	Foreløpig sats
Steingjerder	15 kroner
Bakkemurer	15 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 10 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

Visste du at ...?

Du kan søke om SMIL-tilskudd for større tiltak som reparasjon av steingjerde eller bakkemur. Tiltak bør gjøres etter råd fra kulturminneforvaltningen. Du kan også søke SMIL-midler til å utarbeide en skjøtelsplan.

§ 17 Skjøtsel av kulturhistoriske områder

Formålet med tilskuddet er å stimulere til områdeskjøtsel i form av beiting, slått eller rydding av vegetasjon for å opprettholde viktige kulturhistoriske jordbruksområder.

Med viktige kulturhistoriske jordbruksområder menes kulturlandskap eller kulturmiljø med særskilt kulturhistoriske verdier. Dette omfatter områder vedtaksfredet etter kulturminneloven, utvalgte områder innenfor Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA) og områder som er utvalgt etter kommunale og regionale kulturminneplaner.

Tilskuddet gis til årlig vedlikehold av gårdens kulturminner og kulturmiljø innenfor de områdene nevnt ovenfor. Med kulturminner forstås her spor etter tidligere tiders landbruksaktivitet. Med kulturmiljø menes områder hvor flere kulturminner inngår som en større helhet eller sammenheng.

For å rette tiltakene mot **kulturhistoriske viktige jordbruksarealer** innenfor de utvalgte områdene, skal kulturminnemyndighetene være med å avgrense arealet som det søkes tilskudd til.

Aktuelle kulturminner i landbruket kan være boplasser, fangstanlegg, rydningsrøyser, ferdselsveier og lignende. Steingjerder og bakkemurer omfattes av tiltak i § 16.

Hvis du skal gjøre større utbedringer som engangstiltak, eller ønsker å utarbeide en skjøtelsesplan for området, viser vi til SMIL-tilskudd. Ta kontakt med kommunen for mer informasjon om dette.

Vilkår for skjøtsel av kulturhistoriske områder:

- Det kan gis tilskudd for beiting, slått eller rydding av jordbruksarealer innenfor utvalgte områder av kulturhistorisk verdi, som er gjennomført slik at områdets kulturhistoriske preg blir ivarettatt.
- Bygninger omfattes ikke av denne ordningen.
- Ytterligere avgrensning innenfor områdene skal skje i samråd med regional kulturminneforvaltning.
- Skjøtselen skal følge skjøtelsråd for området. Hvis du allerede har fått utarbeidet skjøtelsesplan, skal du følge denne. Hvis du ikke har skjøtelsesplan, må du kontakte kulturminnemyndighetene i fylkeskommunen/Sametinget for skjøtelsråd for det aktuelle området. Du kan også søke SMIL-midler om støtte til å utarbeide en skjøtelsesplan.
- Beitetrykk og beitetidspunkt må tilpasses for best mulig å ivareta kulturminnet og/eller kulturmiljøet.
- Tiltaket skal dokumenteres med beskrivelse og foto før og etter gjennomføring.
- Skjøtselen skal ikke skade kulturminner, jmfør kulturminnelovens § 3.

Tilskuddet utmåles i antall	Foreløpig sats
Dekar slått	1 500 kroner
Dekar beite	1 000 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 50 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

Kapittel 5 Friluftsliv

§ 18 Vedlikehold av turstier i jordbrukslandskapet

Formålet med tilskuddet er å holde turstier går gjennom jordbruksområdet/kulturlandskapet og som kan lede til kulturminner eller miljø-/friluftsområder åpne. Det kan gis tilskudd for vedlikehold og merking av turstier for delen av stien som går over jordbruksareal. Tilskuddet gis **kun** til den strekningen av stien som ligger inntil eller på jordbruksarealer

Vilkår for vedlikehold av turstier i jordbrukslandskapet:

- Tilskuddet gis til turstier som grenser til eller ligger på fulldyrka/overflatedyrka jord eller innmarksbeite
- Stien skal være godt merket og eventuelt skiltet i terrenget. Turstien skal være åpen for allmenn ferdsel
- Du må holde vegetasjonen nede og stien åpen og tilgjengelig. Adkomst, porter, gjerdeklyv og annen tilrettelegging skal vedlikeholdes ved behov

Tilskuddet utmåles i antall meter	Foreløpig sats
Med lav tilrettelegging	50 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 10 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

Kapittel 6 Avrenning til vann

§ 19 Kantsone i eng

Formålet med tilskuddet er å stimulere til at arealer der det dyrkes flerårige urte-/grasvekster til fôr og som grenser til jordbrukspåvirkede vassdrag, ikke blir gjødslet eller sprøytet. Vannforskriften stiller krav om at kommunene skal sette i verk tiltak der vannforekomstene står i fare for ikke å nå miljømålene. Tiltaket består i å etablere en rand- eller kantsone i enga som ikke gjødsles eller sprøytes i tilknytning til vegetasjonssonen langs vassdraget. Tiltak som dette kan redusere avrenningen til vassdraget slik at vannkvaliteten blir bedre.

Ordningen gjelder kun for arealer som drenerer til jordbrukspåvirkede vassdrag/vannforekomster, jmfør vann-nett.no. Se vedlegg til forskrift for oversikt over hvilke områder dette gjelder.

Vilkår for kantsone i eng:

- Arealet skal grense mot vassdraget. Definisjon av vassdrag finner du i [vannressurslovens](#) §§ 2 og 3
- Arealet i de prioriterte områdene som grenser opp mot brakkvannspoller omfattes også av ordningen
- Maksimal avstand mellom vassdraget og den ugjødsle kantsonen er 30 meter
- Det gis ikke tilskudd til kantsoner som grenser til kanaler, grøfter og lignende som normalt ikke har vannføring i de deler av året hvor middeltemperaturen er over frysepunktet.
- Minstebredden på kantsonen er fire meter og gjelder eng.

Visste du at ...?

Du kan søke om SMIL-tilskudd til etablering av vegetasjonssoner. Forskrift om produksjonstilskudd har krav om vegetasjonssoner på minst 2 meter for å kunne motta produksjonstilskudd.

[Vannressursloven](#) stiller krav om at det skal være et naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring.

Tilskuddet utmåles i antall	Foreløpig sats
Meter	30 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 50 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

Kapittel 7 Utslipp til luft

Formålet med tilskuddene under utslipp til luft er å stimulere til gjødslingsmetoder som reduserer utslipp av ammoniakk og lystgass.

§ 20 Spredning av husdyrgjødsel om våren og/eller i vekstsesongen

Formålet med tilskuddet er å stimulere til at husdyrgjødsel og biorest blir spredd på et mest mulig gunstig tidspunkt. Dette er viktig for å få best mulig opptak av næringsstoffer i avling, redusere forurensning av vann og utslipp til luft.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd per dekar. Ordningen gjelder for både åker og eng.

Vilkår for spredning av husdyrgjødsel om våren og/eller i vekstsesongen:

- Husdyrgjødsel må spres før 15. august
- Arealet skal høstes ved slått eller beite etter spredning
- Det skal minimum spres 5 kilo total-nitrogen i husdyrgjødsel per dekar
- Tilskudd kan bare gis dersom all husdyrgjødsel som foretaket disponerer spres om våren eller i vekstsesongen
- Det samme arealet kan ikke danne grunnlag for tilskudd til: spredning i av husdyrgjødsel i vår/vekstsesong, nedlegging/nedfelling og spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding.

Tilskuddet utmåles i antall	Foreløpig sats
Dekar	50 kroner

Øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for er 500 dekar.

§ 21 Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel

Formålet med tilskuddet er å stimulere til at husdyrgjødsel og biorest blir lagt rett ned på jorda (nedlegging) eller blandet direkte i jordsmonnet (nedfelling) i stedet for tradisjonell breispredning med gjødselkanon eller lignende.

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedfelling eller nedlegging. Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd per dekar.

Vilkår for nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel:

- Det skal minimum spres 5 kilo total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar
- Siste frist for spredning er **15. august**
- Arealet skal høstes ved slått eller beiting etter siste spredning i søknadsåret
- Husdyrgjødsel og biorest som er spredd ved nedlegging i åpen åker må moldes ned innen **to timer**
- Det samme arealet kan ikke danne grunnlag for tilskudd til: spredning i av husdyrgjødsel i vår/vekstsesong, nedlegging/nedfelling og spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding

Tilskuddet utmåles i antall	Foreløpig sats
Dekar	100 kroner

Øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for er 500 dekar.

§ 22 Spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding

Formålet med tilskuddet er å stimulere til at husdyrgjødsel og biorest blir blandet inn i jordsmonnet raskt etter spredning.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato, tidspunkt for nedmolding og gjødselmengde spredd per dekar.

Vilkår for spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding:

- Det kan gis tilskudd for nedmolding av husdyrgjødsel og biorest ved harving eller pløying innen **to timer** etter overflatespredning
- Det skal minimum spres 5 kilo total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar
- Siste frist for spredning er **15.august**
- Arealet skal høstes eller beites etter siste spredning i søknadsåret
- Det samme arealet kan ikke danne grunnlag for tilskudd til: spredning i av husdyrgjødsel i vår/vekstsesong, nedlegging/nedfelling og spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding.

Tilskuddet utmåles i antall	Foreløpig sats
Dekar	100 kroner

Øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for er 500 dekar.

§ 23 Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange

Formålet med tilskuddet er å stimulere til bruk av tilførselsslager for spredning av husdyrgjødsel og biorest for å redusere jordpakking.

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest med tilførselsslange, som et tillegg til tilskudd etter § 20 spredning vår/vekstsesong, § 21 nedfelling eller nedlegging og § 22 rask nedmolding.

Vilkår for spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange:

- Du må kunne dokumentere bruk av tilførselsslange.
- Tilskuddet for spredning med tilførselsslange gjelder i kombinasjon med et av tilskuddene § 20 spredning vår/vekstsesong, § 21 nedfelling eller nedlegging, og § 22 rask nedmolding.

Tilskuddet utmåles i antall	Foreløpig sats
Dekar	50 kroner

Øvre grense for antall dekar det kan gis tilskudd for er 500 dekar.

Kapittel 8 Plantevern

§ 24 Ugrasbekjempelse i radkulturer

Formålet med tilskuddet er å stimulere til metoder for å fjerne ugras uten bruk av plantevernmidler. Det kan gis tilskudd for mekanisk ugrasbekjempelse eller flemming i radkulturer.

Det gis ikke tilskudd hvis du bruker ugrasmidler før høsting, unntatt ved nedsviing av potetris. Tilskuddet dekker ikke arealer som Debio har klassifisert som karensareal eller økologisk drevet areal.

Mekanisk ugrasbekjempelse

Ved radrensing løsnes, rives opp, skjæres av eller begraves ugraset av faste eller roterende tinder, kniver og/eller ulike typer skjær eller børster som er montert på en ramme. Vanlig ugrasharv kan også brukes i noen radkulturer, men da arbeider den jorda både i og mellom radene (kilde: [NiBio](#)).

Flemming mot ugras

Flemming med gass (propan) er en kjent metode særlig i økologisk dyrking for bekjemping av små, ettårige frøugras før kulturvekstens oppspiring. Dette brukes blant annet i gulrøtter, pastinakk, løk og andre vekster med langsom oppspiring og etablering (kilde: [NiBio](#)).

Vilkår for ugrasbekjempelse i radkulturer:

- Du skal bekjempe frøugras på arealet minst en gang i vekstsesongen.
- Arbeidet må foregå på en måte og på ei tid som gir tilfredsstillende effekt på ugraset.
- Du skal ikke bruke kjemiske ugrasmidler på arealet før høsting. Ordningen er ikke til hinder for sprøyting mot kveke etter innhøsting.
- Du skal føre skiftenotater for arealer som er ugrasbekjempa. Notatene skal inneholde dato for utført bekjemping, ugrasart og ugrasets utviklingsstadium.

Tilskuddet utmåles i antall dekar med	Foreløpig sats
Mekanisk ugrasbekjempelse	60 kroner
Flemming	60 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 50 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

Kapittel 9 Miljøavtale

§ 25 Miljøavtale

Formålet med tilskuddet er å stimulere til at foretak gjennomfører flere miljøtiltak, som i kombinasjon gir større miljøgevinst enn enkelttiltak. I tillegg vil dette være viktige tiltak for kommunene for å nå miljømålene i vannforskriften om god kvalitet i sine vannforekomster.

Det kan gis tilskudd i to trinn for foretak som har en kombinasjon av to eller tre ulike RMP-tiltak for styrket miljøinnsats, i tillegg til norm for redusert gjødsling.

Dette gjelder arealer som drenerer til jordbrukspåvirkede vassdrag/vannforekomster, jamfør vedlegg til forskrift.

Norm for redusert gjødsling vil ha stor effekt for å hindre algeoppblomstring og forurensing av fosfat, som er den største kilden til forurensing fra avrenning i jordbruket.

Vilkår for miljøavtale:

Trinn 1:

Det må kombineres to ulike RMP – tiltak fra temaene 1) avrenning til vann, 2) biologisk mangfold og/eller 3) utslipp til luft.

Det innføres norm for redusert gjødsling som følger:

- I en sone på 5 meter til kanaler/grøfter etableres en sone der det ikke gjødsles
- Det benyttes kun fosfatfri gjødsel

Trinn 2:

Det må kombineres minst tre ulike RMP – tiltak fra temaene 1) avrenning til vann, 2) biologisk mangfold og/eller 3) utslipp til luft.

Det innføres norm for redusert gjødsling som følger:

- I en sone på 5 meter til kanaler/grøfter etableres en sone der det ikke gjødsles
- Det benyttes kun fosfatfri gjødsel

Tilskuddet utmåles i antall dekar for	Foreløpig sats
Trinn 1	25 kroner
Trinn 2	50 kroner

Du kan få utbetalt maksimalt 50 000 kroner i tilskudd for dette tiltaket.

Kapittel 10 Generelle bestemmelser

§ 26 Utmåling og utbetaling av tilskudd

Fylkesmannen i Troms og Finnmark fastsetter satsene etter innspill fra faglagene. Satsene som er omtalt i denne veilederen er foreløpige. Før tilskuddet utbetales fastsetter Fylkesmannen endelige satser. Avhengig av hvor mye av potten som er brukt justeres satsene for å tilpasse forbruket.

Tilskudd gis kun for det året du gjennomfører tiltaket.

Fylkesmannen kan sette et maksbeløp for hvor mye tilskudd du kan få per tiltak. Avgrensninger gjøres i samråd med faglagene. Alle avgrensningene er angitt i denne veilederen under beskrivelsen av hvert enkelt tiltak.

§ 27 Søknad

Du må bruke søknadsskjema utarbeidet av Landbruksdirektoratet. Du kan levere inn søknad fra 15. september. Fylkesmannen anbefaler at du søker elektronisk i Altinn. Direktelenke til søknadsskjema finner du på [Fylkesmannens nettsider](#) og [Landbruksdirektoratets nettsider](#). Her finner du også informasjon om hvordan du leverer inn elektronisk søknad. Hvis du trenger hjelp til å fylle ut søknaden din, ta kontakt med landbrukskontoret i din kommune.

Hvis du ønsker å levere inn søknad på papir, må du kontakte din kommune. Kommunen har tilgang på søknadsskjema og kan hjelpe deg med utfylling. Du må tegne inn tiltakene på kart uavhengig av om du leverer søknad elektronisk eller på papir. Du kan tegne direkte inn i kart i det elektroniske søknadsskjemaet.

Søknadsfristen er 15. oktober. For beitelag som søker tilskudd til drift av beitelag, er fristen 15. november.

Leverer du etter fristen, reduseres tilskuddet med 1 000 kroner per dag inntil 14 dager etter at fristen har løpt ut. Hvis du leverer søknaden mer enn 14 dager etter fristen vil kommunen avvise søknaden din.

§ 28 Administrasjon, dispensasjon og klage

Vedtak og utbetaling

Det er kommunen som behandler søknaden din og som gjør vedtak. Vedtaket er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Når søknaden din er ferdigbehandlet, finner du vedtaksbrevet ditt i Altinn. Du blir varslet på e-post eller SMS når vedtaksbrevet ditt er klart i Altinn. Hvis du har søkt på papir, får du vedtaksbrevet i posten.

Landbruksdirektoratet utbetaler tilskuddet på vegne av kommunen. De fleste tilskuddsmottakerne får tilskuddet utbetalt rundt 1. mars 2021. Hvis det er opplysninger i søknaden din som krever at kommunen må gjøre ytterligere undersøkelser, kan det forsinke utbetalingen av tilskuddet. Kommunen skal i så fall informere deg om dette.

Du kan søke om dispensasjon fra forskriften

Hvis du ikke er i stand til å ivareta dine egne interesser, for eksempel på grunn av sykdom, kan du søke om å få utsatt søknadsfrist. Du kan også søke om dispensasjon fra andre vilkår i forskriften hvis du ikke oppfyller vilkårene for å motta tilskudd. Det må da være utenforliggende årsaker som du selv ikke kan kontrollere, som gjør at du midlertidig ikke oppfyller vilkårene for å motta tilskudd. Det er dette som er omtalt som «særlige tilfeller» i forskriften.

Dispensasjonssøknaden sender du til din kommune. Kommunen gir sin uttalelse og Fylkesmannen behandler dispensasjonssøknaden din.

Informasjon om klageadgang

Hvis søknaden blir helt eller delvis avslått, kan du klage på vedtaket. Klagefristen er tre uker fra du mottar vedtaket. Hvis du ønsker å klage på vedtaket, sender du klagen til kommunen. Hvis kommunen tar klagen til

følge, blir eventuelt restbeløp utbetalt til din konto. Hvis kommunen opprettholder sitt vedtak, er det Fylkesmannen som avgjør klagen.

§ 29 Opplysningsplikt og kontroll

Forvaltningen (kommunen, Fylkesmannen og Landbruksdirektoratet) kan kontrollere at bestemmelsene i forskriften blir overholdt. Forvaltningen kan be deg om å dokumentere opplysninger du har oppgitt i tilskuddssøknaden din. Som tilskuddssøker har du plikt til å utlevere de opplysningene som forvaltningen ber om. Hvis du ikke leverer de opplysningene du blir bedt om kan tilskuddet ditt bli redusert.

Når du søker om regionale miljøtilskudd gir du samtykke til at forvaltningen kan gjennomføre stedlig kontroll på eiendommen din. En stedlig kontroll innebærer at forvaltningen kommer på befaring og kontrollerer om opplysningene du har gitt i søknaden er riktige.

§ 30 Avkorting av tilskudd

Det er laget en samlet bestemmelse om avkorting av tilskudd. Når tilskuddet avkortes betyr det at tilskuddsutbetalingen din reduseres.

Tilskuddet kan avkortes hvis du:

- har brutt regelverk for den jordbruksvirksomheten du driver
- har gitt uriktige opplysninger i søknaden din
- ikke har overholdt de fristene du har fått fra kommunen, Fylkesmannen eller Landbruksdirektoratet,
- har brutt bestemmelser i forskrift om gjødslingsplanlegging
- har mangelfull journal over bruk av plantevernmidler

Avkorting ved brudd på regelverk for jordbruksvirksomhet

Tilskuddet kan avkortes hvis det er konstatert at du har brutt regelverk som har sammenheng med jordbruksvirksomheten din. Det er vanligvis brudd på nydyrkingsforskriften, gjødselvereforskriften og dyrevelferdsloven som gir grunnlag for avkorting. Det er den tilsynsmyndigheten som forvalter regelverket som bestemmer hva som er brudd på regelverket.

Kommunen skal vurdere konkret om det er sammenheng mellom regelverksbruddet og det du har søkt tilskudd for. Tilskuddet kan bare avkortes hvis det er en sammenheng

Kommunen skal også gjøre en aktsomhetsvurdering. Hvis du har opptrådt i god tro, kan ikke kommunen avkorte tilskuddet ditt. I motsatt fall, kan kommunen avkorte tilskuddet hvis de vurderer at du har opptrådt uaktsomt eller at du med vilje har brutt regelverk for jordbruksvirksomhet.

Avkorting ved uriktige opplysninger i søknaden

Kommunen kan avkorte tilskuddet ditt hvis du har gitt uriktige opplysninger i søknaden din. Kommunen må gjøre en aktsomhetsvurdering. Hvis kommunen finner at du har opptrådt uaktsomt eller at du med vilje har gitt gale opplysninger i søknaden, kan kommunen avkorte tilskuddet ditt. Vi forventer at du som selvstendig næringsdrivende er i stand til å sette deg inn i regelverket for tilskuddsordninger du søker på. Det er derfor høy terskel for at kommunen kan vurdere at du har gitt uriktige opplysninger i god tro.

§ 31 Tilbakebetaling og renter mv.

Hvis du har mottatt tilskudd du ikke har rett på, kan Fylkesmannen kreve at du må betale tilskuddet tilbake. Det kan for eksempel skje hvis det etter utbetaling viser seg at du likevel ikke oppfylte vilkårene for å motta tilskudd eller at forvaltningen avdekker at du har gitt uriktige opplysninger i søknaden din.

Fylkesmannen kan også kreve at du betaler tilbake tilskudd hvis forvaltningen har gjort feil i utbetalingen som fører til at du mottar tilskudd du ikke hadde krav på.

Det er kun feilutbetalt tilskudd som Fylkesmannen kan kreve at du betaler tilbake. Et tilbakebetalingskrav kan enten faktureres eller motregnes i seinere utbetalinger av tilskudd.

Fylkesmannen kan kreve renter for tilbakebetalingskrav hvis du ikke betaler ved forfall. Hvis du har opptrådt grovt uaktsomt eller forsettlig, kan Fylkesmannen krever renter fra tidspunktet for utbetalingen av det urettmessige tilskuddet. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt av Finansdepartementet, med hjemmel i forsinkelsesrenteloven.

Krav fra offentlig myndighet og som har sammenheng med jordbruksvirksomheten din kan trekkes fra tilskuddsutbetalingen din.

§ 32 Ikrafttredelse

Forskriften trådte i kraft 1. juli 2019. Samtidig ble de gamle RMP-forskriftene for Troms og Finnmark opphevet.